

Pareiškimas

Pareiškimas dėl skaitmeninių paslaugų dokumentų rinkinio ir duomenų strategijos Priimtas 2021 m. lapkričio 18 d.

Europos duomenų apsaugos valdyba priėmė šį pareiškimą:

Nuo 2020 m. lapkričio mėn. Europos Komisija, įgyvendindama savo skaitmenines ir duomenų strategijas, pateikė keletą pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, visų pirma Skaitmeninių paslaugų akto (SPA), Skaitmeninių rinkų akto (SRA), Duomenų valdymo akto (DVA) ir Reglamento dėl Europos požiūrio į dirbtinį intelektą (DIR). Penktasis pasiūlymas dėl Duomenų akto turėtų būti pateiktas labai greitai, kaip viena iš kelių iniciatyvų, paskelbtų Europos duomenų strategijoje¹.

Pasiūlymais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tam, kad daugiau viešųjų ir privačiųjų šalių toliau naudotų (asmens) duomenis ir jais dalytųsi „duomenų ekonomikoje“, remti konkrečių technologijų, tokių kaip didieji duomenys ir dirbtinis intelektas (DI), naudojimą ir reguliuoti interneto platformas ir prieigos valdytojus. Asmens duomenų tvarkymas jau yra arba bus pagrindinė subjektų, verslo modelių ir technologijų, reguliuojamų minėtais pasiūlymais, veikla. Todėl bendras pasiūlymų priėmimo ir įgyvendinimo poveikis turės didelės įtakos pagrindinių teisių į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugai, įtvirtintai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ES chartija) 7 ir 8 straipsniuose ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 16 straipsnyje.

Europos duomenų apsaugos valdyba (toliau – EDAV) ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (toliau – EDAPP) jau paskelbė bendras nuomones dėl DVA² ir DIR, o EDAPP paskelbė nuomones dėl Europos duomenų strategijos, SRA ir SPA³. Šiose nuomonėse atkreipiamas dėmesys į keletą susirūpinimą keliančių klausimų ir pateikiamos rekomendacijos, kaip pasiūlymus labiau

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos duomenų strategija“ (COM(2020) 66 *final*).

² EDAV taip pat paskelbė Pareiškimą 05/2021 dėl Duomenų valdymo akto atsižvelgiant į teisės aktų pokyčius.

³ EDAPP taip pat paskelbė preliminarią nuomonę dėl Europos sveikatos duomenų erdvės. Visų EDAV ir EDAPP paskelbtų nuomonių ir pareiškimų apžvalga pateikiama šio pareiškimo priede.

suderinti su galiojančiais Sąjungos teisės aktais dėl duomenų apsaugos. EDAV apgailestauja, kad iki šiol teisėkūros institucijos visapusiškai neatsižvelgė į kelias rekomendacijas⁴.

Šiuo pareiškimu EDAV atkreipia dėmesį į keletą visa apimančių susirūpinimą keliančių klausimų ir primygtinai ragina teisėkūros institucijas imtis ryžtingų veiksmų. Mums susirūpinimą keliantys klausimai yra šių trijų kategorijų: 1) nepakankama asmenų pagrindinių teisių ir laisvių apsauga, 2) suskaidyta priežiūra ir 3) nenuoseklumo rizika.

EDAV mano, kad neatlikus tolesnių pakeitimų pasiūlymai turės neigiamos įtakos asmenų pagrindinėms teisėms ir laisvėms ir tai nulems didelį teisinį netikrumą, kuris pakenktų tiek esamai, tiek būsimai teisei sistemai. Todėl pasiūlymais gali nepavykti sudaryti sąlygų naujovėms ir ekonomikos augimui, numatytiems pačiuose pasiūlymuose.

1. NEPAKANKAMA ASMENŲ PAGRINDINIŲ TEISIŲ IR LAISVIŲ APSAUGA

Pasiūlymuose buvo priimti tam tikri sprendimai, kurie gali daryti ilgalaikį poveikį asmenų ir visos visuomenės pagrindinėms teisėms ir laisvėms. Nors pasiūlymais apskritai siekiama sumažinti įvairią riziką, EDAV labai nuoga stauja dėl daugelio sprendimų ir mano, kad asmenų pagrindinėms teisėms ir laisvėms reikalinga papildoma apsauga. Konkretūs pavyzdžiai:

- Kalbant apie pasiūlymą dėl DIR, būtų leidžiama naudoti **DI sistemas, kurias taikant asmenys būtų skirstomi į kategorijas** remiantis biometriniais duomenimis (pavyzdžiui, veido atpažinimą) pagal **etninę kilmę, lytį, taip pat politines pažiūras ar seksualinę orientaciją** arba kitais draudžiamais diskriminaciniais pagrindais, arba DI sistemas, kurių mokslinis pagrindas neįrodytas arba kurios tiesiogiai prieštarauja esminėms ES vertybėms⁵. EDAV mano, kad tokios sistemos turėtų būti uždraustos ES, ir ragina teisėkūros institucijas tokį draudimą įtraukti į DIR. Be to, EDAV mano, kad DI naudojimas, siekiant **nustatyti fizinio asmens emocijas**, yra labai nepageidautinas ir turėtų būti uždraustas, išskyrus tam tikrus aiškiai apibrėžtus naudojimo atvejus, t. y. kai DI naudojamas sveikatos ar mokslinių tyrimų tikslais, taikant tinkamas apsaugos priemones ir laikantis kitų sąlygų ir apribojimų⁶.
- Be to, atsižvelgdama į didelį neigiamą poveikį asmenų pagrindinėms teisėms ir laisvėms, EDAV pakartoja, kad į DIR **turėtų būti įtrauktas draudimas bet kokiomis aplinkybėmis naudoti DI, siekiant automatiškai atpažinti žmogaus savybes viešosiose erdvėse**, pavyzdžiui, veidus, o taip pat eiseną, pirštų atspaudus, DNR, balsą, spausdinimo klaviatūra ir kitus biometrinius ar elgesio signalus⁷. Šiuo metu siūlomu DIR tam tikrais atvejais viešosiose erdvėse teisėsaugos tikslais leidžiama naudoti tikralaikio nuotolinio biometrinių tapatybės nustatymo sistemas⁸.

⁴ Šiame pareiškime pabrėžiami susirūpinimą keliantys klausimai susiję su pradiniu Komisijos pateiktų pasiūlymų tekstu ir nesuję su jokia vėlesne Europos Parlamento ar Europos Sąjungos Tarybos pozicija, nebent būtų aiškiai nurodyta kitaip.

⁵ Pavyzdžiui, poligrafas, DIR III priedo 6 dalies b punktas ir 7 dalies a punktas. EDAV ir EDAPP bendra nuomonė dėl DIR, 32 punktas.

⁶ EDAV ir EDAPP bendra nuomonė dėl DIR, 35 punktas.

⁷ EDAV ir EDAPP bendra nuomonė dėl DIR, 32 punktas.

⁸ Žr. DIR 5 straipsnio 1 dalies d punkto i–iii papunkčius.

EDAV palankiai vertina neseniai priimtą EP rezoliuciją, kurioje atkreipiamas dėmesys į didelę riziką⁹.

- EDAV taip pat mano, kad **tikslinė internetinė reklama turėtų būti griežčiau reglamentuojama** SPA, pirmenybę teikiant mažiau trikdančios formos reklamai, kuriai nereikia naudotojo ir turinio sąveikos sekimo, ir primygtinai ragina teisėkūros institucijas apsvarstyti galimybę palaipsniui **atsisakyti tikslinės reklamos, remiantis visuresiu sekimu**¹⁰, o vaikų profiliavimą apskritai uždrausti.
- EDAV rekomenduoja tiek SPA, tiek SRA nustatyti **sąveikumo reikalavimus**, kad skaitmeninė aplinka būtų atviresnė konkurencijai ir todėl asmenims būtų lengviau rinktis paslaugas, kurios užtikrina geresnį privatumą ir duomenų apsaugą¹¹.

2. SUSKAIDYTA PRIEŽIŪRA

Visuose pasiūlymuose numatyta įsteigti priežiūros institucijas ir naujas šių institucijų Europos bendradarbiavimo struktūras (toliau – Europos valdybos)¹². Nors asmens duomenų tvarkymas yra svarbiausia pasiūlymais reglamentuojamos veiklos dalis, duomenų apsaugos priežiūros institucijos nėra laikomos pagrindinėmis kompetentingomis institucijomis. EDAV primena, kad, kalbant apie asmens duomenų apsaugą ir laisvą tokių duomenų judėjimą, SESV 16 straipsnio 2 dalyje ir ES chartijos 8 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad asmens duomenų tvarkymo priežiūra būtų patikėta nepriklausomoms duomenų apsaugos institucijoms¹³.

Be to, EDAV labai susirūpinusi, kad pasiūlymuose aiškiai nenurodyta, kaip naujos priežiūros institucijos (ir su jomis susijusios Europos valdybos) turėtų bendradarbiauti su duomenų apsaugos priežiūros institucijomis (ir EDAV). Visų pirma pasiūlymuose nepakankamai atsižvelgiama į galimus kompetencijų sutapimus arba konsultacijas abiem pusėms svarbiais klausimais. Dėl to kyla **lygiagrečių priežiūros struktūrų rizika**, kai skirtingos kompetentingos institucijos prižiūri tuos pačius subjektus, atsižvelgdamos į tą pačią (tvarkymo) veiklą, tačiau **neužtikrinamas struktūrinis tokių institucijų bendradarbiavimas**.

Konkretūs pavyzdžiai:

- Pagal siūlomą SPA reikalaujama, kad kompetentingos institucijos prižiūrėtų labai didelių interneto platformų (kurios dažnai atlieka duomenų subjektų profiliavimą pagal BDAR)

⁹ 2021 m. spalio 6 d. Europos Parlamento rezoliucija „Dirbtinis intelektas baudžiamojoje teisėje ir jo naudojimas policijoje ir teisminėse institucijose nagrinėjant baudžiamąsias bylas“ (2020/2016(INI)).

¹⁰ Taip pat žr. EDAPP nuomonės dėl SPA 69–70 punktus ir 2020 m. spalio 20 d. Europos Parlamento rezoliucijos su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninių paslaugų aktas: komercinės ir civilinės teisės nuostatų pritaikymas internetinei komercinių subjektų veiklai“ (2020/2019(INL)) 15 dalį.

¹¹ Taip pat žr. EDAPP nuomonės dėl SPA 84–85 punktus ir EDAPP nuomonės dėl SRA 37–38 punktus.

¹² SRA – Patariamasis komitetas skaitmeninių rinkų klausimais; SPA – Europos skaitmeninių paslaugų valdyba; DIR – Europos dirbtinio intelekto valdyba; DVA – Europos duomenų inovacijų valdyba.

¹³ Žr. EDAV pareiškimą 05/2021 dėl DVA atsižvelgiant į teisės aktų pokyčius, p. 3; EDAV ir EDAPP bendrą nuomonę dėl DIR, p. 14.

rekomendavimo sistemas¹⁴, taip pat priemones, kurių imtasi **sisteminei rizikai, įskaitant riziką teisei į privatų gyvenimą, įvertinti ir sumažinti**¹⁵. Tame pačiame pasiūlyme taip pat pateikiamos nuostatos dėl **elgesio kodeksų**, kurie gali būti susiję su asmens duomenų tvarkymu¹⁶. Tačiau nereikalaujama, kad kompetentingos institucijos oficialiai konsultuotųsi ar bendradarbiautų su EDAV arba jos nariais. Dėl to kyla rizika, kad bus pateiktos prieštaringos gairės arba net pasiekti skirtingi vykdymo užtikrinimo veiksmai, kurių ėmėsi priežiūros institucijos, rezultatai.

- Siūlomame DVA apibrėžiami **naujų rūšių paslaugų teikėjai ir organizacijos**, kurie tvarkytų didelį kiekį galbūt neskelbtinų duomenų, visų pirma duomenų tarpininkai ir duomenų altruizmo organizacijos. Tačiau **šių subjektų „tikrinimo“ tvarka yra beveik deklaratyvi ir todėl neužtikrina pakankamos duomenų subjektų apsaugos**¹⁷, nes tik kompetentinga institucija tikrina (daugiausia formalius) reikalavimus¹⁸ ir tai atliekama per labai trumpą terminą¹⁹.
- Siūlomame DIR nustatyta didelės rizikos DI sistemų **sertifikavimo sistema ir elgesio kodeksai**, tačiau neaišku, ar ir kaip šie sertifikatai ir kodeksai gali būti susieti su BDAR reikalavimais²⁰. Dėl to gali susidaryti situaciją, kai pagal DIR sertifikuotos (CE atitikties ženklu pažymėtos) DI sistemos, siekiant jas pateikti rinkai arba pradėti naudoti, gali neatitikti duomenų apsaugos taisyklių ir principų (visų pirma pritaikytosios ir standartizuotosios duomenų apsaugos principų)²¹. Be to, siūlomame DIR nėra jokios nuorodos į (privalomus) elgesio kodeksų stebėsenos mechanizmus, kuriais būtų patikrinama, ar nedidelės rizikos DI sistemų teikėjai laikosi jų nuostatų²².
- Pagal siūlomą SRA reikalaujama, kad prieigos valdytojai sudarytų sąlygas lengviau **perkelti duomenis** pagal BDAR ir tam tikromis sąlygomis suteiktų **prieigą prie duomenų**, įskaitant asmens duomenis, pagal 6 straipsnio 1 dalies h ir i punktus, ir prie nuasmenintų duomenų pagal 6 straipsnio 1 dalies j punktą, tačiau nenurodomas aiškus asmens duomenų tvarkymo teisinis pagrindas ar bet kurios pagal SRA paskirtos kompetentingos institucijos pareiga konsultuotis ir bendradarbiauti su kompetentinga duomenų apsaugos institucija prižiūrint, kaip laikomasi šių SRA nuostatų.

Siekiant užtikrinti priežiūros papildomumą ir padidinti teisinį tikrumą, EDAV primygtinai rekomenduoja kiekviename iš pasiūlymų aiškiai nurodyti duomenų apsaugos priežiūros institucijas

¹⁴ SPA 29 straipsnis.

¹⁵ Visų pirma kalbant apie 27 straipsnį (didžiausios ir pasikartojančios sisteminės rizikos nustatymas ir vertinimas, taip pat geriausia patirtis mažinant tokią riziką), kuris susijęs su 26 straipsniu, įskaitant 26 straipsnio 1 dalies b punktą, ir SPA 35 ir 36 straipsniais (elgesio kodeksai).

¹⁶ Žr. SPA 35 ir 36 straipsnius.

¹⁷ Žr. EDAV ir EDAPP bendros nuomonės dėl DVA 136, 140, 151, 155, 175, 180, 191 punktus.

¹⁸ Atitinkamai nustatyti DVA 11 straipsnyje dalijimosi duomenimis paslaugų teikėjams ir 16–19 straipsniuose duomenų altruizmo organizacijoms.

¹⁹ Per savaitę nuo pranešimo pateikimo datos dalijimosi duomenimis paslaugų teikėjų atveju (DVA 10 straipsnio 7 dalis); per dvylika savaičių nuo paraiškos datos duomenų altruizmo organizacijų atveju (DVA 17 straipsnio 5 dalis).

²⁰ Žr. EDAV ir EDAPP bendros nuomonės dėl DIR 74 punktą.

²¹ Žr. EDAV ir EDAPP bendros nuomonės dėl DIR 76 punktą.

²² Žr. EDAV ir EDAPP bendros nuomonės dėl DIR 79 punktą.

tarp atitinkamų kompetentingų institucijų, su kuriomis turi būti bendradarbiaujama. Be to, kiekviename pasiūlyme turėtų būti **nustatytas aiškus keitimosi informacija, būtina veiksmingam bendradarbiavimui, teisinis pagrindas ir nustatytos bendradarbiavimo aplinkybės**. Be to, pasiūlymais turėtų būti sudarytos sąlygos kompetentingoms priežiūros institucijoms pagal kiekvieną pasiūlymą paprašius arba savo iniciatyva su kompetentingomis duomenų apsaugos institucijomis **dalytis informacija**, gauta atliekant bet kokį auditą ir tyrimus, susijusius su asmens duomenų tvarkymu²³. EDAV norėtų atkreipti dėmesį į tai, jog būtina užtikrinti, kad duomenų apsaugos priežiūros institucijoms būtų skirta **pakankamai išteklių** šioms papildomoms užduotims atlikti.

3. NENUOSEKLUMO RIZIKA

Visais pasiūlymais siekiama reglamentuoti technologijas ar veiklą, susijusias su asmens duomenų tvarkymu. Todėl esama duomenų apsaugos sistema yra visapusiškai taikytina. Tačiau pasiūlymų dėstomoji dalis gali **sukelti neaiškumų** dėl duomenų apsaugos sistemos taikymo tam tikrais atvejais. Teisėkūros institucijos turėtų išspręsti visus neaiškumus, kad **užtikrintų** teisinį tikrumą ir padidintų suderinamumą su esama duomenų apsaugos sistema, kad ji būtų veiksmingai taikoma. Bet kuriuo atveju pasiūlymuose **turėtų būti aiškiai nurodyta, kad jie nedaro poveikio esamų duomenų apsaugos taisyklių taikymui ir jam nekenkia, ir užtikrinta, kad tvarkant asmens duomenis pirmenybė būtų teikiama duomenų apsaugos taisyklėms**²⁴.

Be to, kai kuriose nuostatose vartojami tie patys terminai kaip ir BDAR arba E. privatumo direktyvoje, nepateikiant aiškios nuorodos į minėtus teisės aktus. Tai gali turėti įtakos pagrindinių BDAR sąvokų (pavyzdžiui, pagrindinių sąvokų „sutikimas“ arba „duomenų subjektas“) aiškinimui²⁵. Taip pat kyla rizika, kad tam tikros nuostatos gali būti suprantamos kaip nukrypstančios nuo BDAR arba E. privatumo direktyvos. Todėl tam tikras nuostatas **būtų galima lengvai aiškinti taip, kad jos neatitiktų galiojančios teisinės sistemos ir vėliau sukeltų teisinį netikrumą**.

Konkretūs pavyzdžiai:

- Pasiūlyme dėl SPA reikalaujama, kad paslaugų teikėjai **pasiūlytų naudotojams bent vieną profiliavimu negrindžiamą galimybę gauti turinio rekomendacijų**²⁶. Tačiau pagal pritaikytosios ir standartizuotosios duomenų apsaugos principą reikalaujama, kad šias rekomendacijas teikiančios sistemos nebūtų grindžiamos *standartizuotuoju* profiliavimu²⁷.
- Daugeliu atvejų pasiūlymų teisiniame tekste aiškiai nenurodytas asmens duomenų tvarkymo **teisinis pagrindas**. Pavyzdžiui, siūlomame DVA trūksta aiškumo dėl viešojo sektoriaus institucijų turimų asmens duomenų pakartotinio naudojimo²⁸. Siūlomame DIR nurodoma, kad juo nenustatomas bendras asmens duomenų tvarkymo teisinis pagrindas, kartu nurodoma,

²³ Taip pat žr. EDAPP nuomonės dėl SPA 87–89 punktus ir EDAPP nuomonės dėl SRA 39–41 punktus.

²⁴ Pagal pagrindines teises į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą, įtvirtintas ES chartijos 7 ir 8 straipsniuose ir SESV 16 straipsnyje.

²⁵ EDAV palankiai vertina tai, kad Tarybos įgaliojime dėl DVA, priimtame 2021 m. rugsėjo 24 d., sutikimo ir duomenų subjekto sąvokos buvo suderintos su BDAR sutikimo reikalavimais.

²⁶ SPA 29 straipsnis.

²⁷ Žr. EDAPP nuomonės dėl SPA 73 punktą.

²⁸ DVA 5 straipsnio 6 dalis.

kad didelės rizikos DI sistemų tiekėjai, siekdami užtikrinti tų sistemų šališkumo stebėseną, aptikimą ir ištaisymą, „gali tvarkyti specialių kategorijų asmens duomenis“, šiuo tikslu taikydami papildomas apsaugos priemones²⁹.

- **Sutampantys terminai**, kurių reikšmės (iš dalies) aiškiai skiriasi, pavyzdžiui, „internetinės tarpininkavimo paslaugos“ siūlomame SRA ir „duomenų tarpininkavimo paslaugos“ siūlomame DVA, kelia painiavą ir dėl jų mažėja pasiūlymų aiškumas.
- Vienas pagrindinių susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su siūlomu DVA, yra tai, kad nuostatose nepakankamai aiškiai nurodyta, **ar jos taikomos ne asmens duomenims, asmens duomenims ar abiem atvejais**, ir nepakankamai aiškiai nurodyta, kad „mišrių duomenų rinkinių“ atveju taikomas BDAR. Todėl neaišku, ar duomenų apsaugos sistema būtų ir toliau taikoma, kai tvarkomi asmens duomenys ir kai reikia atsižvelgti į konkrečią nuasmenintų asmens duomenų reidentifikavimo riziką³⁰. Dėl tokio nepakankamo atskyrimo gali kilti painiava, pavyzdžiui, dėl to, ar reikalingas teisinis pagrindas pagal BDAR (taip yra tvarkant visus asmens duomenis, patenkančius į jo taikymo sritį)³¹.

Žvilgsnis į ateitį:

EDAV supranta, kad viena pagrindinių Europos duomenų strategijos iniciatyvų yra sukurti **bendras Europos duomenų erdves** strateginiuose sektoriuose ir viešojo intereso srityse, įskaitant sveikatos sritį („Europos sveikatos duomenų erdvė“). Bendroje nuomonėje dėl Duomenų valdymo akto EDAP ir EDAPP jau pabrėžė, kad bet kokiomis būsimomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, **Duomenų aktu**, kuris gali turėti įtakos asmens duomenų tvarkymui, privaloma užtikrinti ir išsaugoti ES asmens duomenų apsaugos srities *acquis* paisymą ir taikymą³².

Rengiant šį pareiškimą, pasiūlymų dėl Duomenų akto arba Europos sveikatos duomenų erdvės tikslas ir turinys dar nežinomi. Tačiau akivaizdu, kad abiem iniciatyvomis bus siekiama padidinti prieigą prie (asmens) duomenų ir suteikti daugiau galimybių juos pakartotinai naudoti, kad privačios ir viešosios šalys galėtų keistis duomenimis.

Todėl EDAV taip pat ragina Komisiją naujuose pasiūlymuose vengti dviprasmybių, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir suderinamumas su esama duomenų apsaugos sistema, siekiant užtikrinti veiksmingą jos taikymą. Bet kuriuo atveju pasiūlymuose turėtų būti aiškiai nurodyta, kad **jie nedaro poveikio esamų duomenų apsaugos taisyklių taikymui ir jam nekenkia, ir užtikrinta, kad tvarkant asmens duomenis pirmenybė būtų teikiama duomenų apsaugos taisyklėms**³³.

Be to, atsižvelgdama į konkrečias problemas, kylančias dėl didesnio keitimosi duomenimis, EDAV ragina būsimuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl Europos duomenų erdvių ir Duomenų akto iš pat pradžių apibrėžti **konkrečias duomenų apsaugos priemones**, kuriomis būtų užtikrinta aukšto lygio duomenų apsauga, atsižvelgiant, kai tinkama, į specialių kategorijų duomenų,

²⁹ DIR 10 straipsnio 5 dalis.

³⁰ Žr. EDAP ir EDAPP bendrą nuomonę dėl DVA, p. 16.

³¹ Žr. EDAP ir EDAPP bendros nuomonės dėl DVA 47–56 punktus, kuriuose atkreipiamas dėmesys į teisinį netikrumą dėl asmens duomenų tvarkymo teisinio pagrindo.

³² EDAP ir EDAPP bendra nuomonė dėl DVA, 19 punktas.

³³ Pagal pagrindines teises į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą, įtvirtintas ES chartijos 7 ir 8 straipsniuose ir SESV 16 straipsnyje.

pavyzdžiui, sveikatos duomenų, tvarkymą. Iš pat pradžių aiškiai apibrėždami šias apsaugos priemones, galime užtikrinti tinkamą asmens duomenų apsaugos lygį ir išvengti galimo teisinio netikrumo.

Be pirmiau nurodytų visa apimančių susirūpinimą keliančių klausimų, EDAV norėtų atkreipti dėmesį į:

i) tai, kad teisė į asmens duomenų apsaugą yra neatimama, nes ši teisė yra **kiekvienu fiziniu asmeniu** teisė, nustatyta SESV 16 straipsnio 1 dalyje ir ES chartijos 8 straipsnyje, ir jos negalima atsisakyti³⁴;

ii) poreikį numatyti **konkrečias apsaugos priemones, kad būtų užtikrintas visų duomenų apsaugos principų**, visų pirma **duomenų kiekio mažinimo, tikslo apribojimo ir skaidrumo, laikymasis**. Atitinkamos apsaugos priemonės apima, tuo neapsiribojant: duomenų, kurie gali būti tvarkomi, rūšių, tikslų, kuriais duomenys gali būti tvarkomi, susijusių duomenų subjektų, šalių, su kuriomis gali būti dalijamasi asmens duomenimis, ir saugojimo laikotarpių nurodymą. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas duomenų tvarkymo **mokslinių tyrimų tikslais** apsaugos priemonėms, užtikrinant **teisėtą, atsakingą ir etišką duomenų tvarkymą**, pavyzdžiui, **tikrinimo reikalavimams** tyrėjams, turėsiantiems prieigą prie didelio kiekio galbūt neskelbtinų asmens duomenų³⁵;

iii) **pritaikytosios ir standartizuotosios duomenų apsaugos** prievolės, kuri ypač aktuali „**susietųjų daiktų**“ (pavyzdžiui, daiktų interneto ir biofunkcinio interneto³⁶) atveju, svarbą, atsižvelgiant į didelę riziką atitinkamų asmenų pagrindinėms teisėms ir laisvėms³⁷.

Europos duomenų apsaugos valdybos vardu

Pirmininkė

(Andrea Jelinek)

³⁴ EDAV pareiškimas dėl DVA atsižvelgiant į teisės aktų pokyčius, p. 4.

³⁵ Žr., pavyzdžiui, SPA 31 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytas sąlygas.

³⁶ Žr. Duomenų akto įžanginį poveikio vertinimą, p. 6, kuriame nurodoma „išmanioji buitinė technika, dėvimieji įrenginiai ir buitiniai pagalbininkai“, pateikiamą adresu https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13045-Data-Act-&-amended-rules-on-the-legal-protection-of-databases_lt.

³⁷ Žr. 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės nuomonę 8/2014 dėl pastarojo meto tendencijų, susijusių su daiktų internetu, p. 6–9, pateikiamą adresu https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp223_lt.pdf.

PRIEDAS. EDAV ir EDAPP priimtų ankstesnių nuomonių ir pareiškimų sąrašas

- J) 2021 m. kovo 11 d. priimta EDAV ir EDAPP bendra nuomonė 03/2021 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos duomenų valdymo (Duomenų valdymo aktas), pateikiama adresu https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpbedps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-032021-proposal_lt.
- J) 2021 m. gegužės 19 d. priimtas EDAV pareiškimas 05/2021 dėl Duomenų valdymo akto atsižvelgiant į teisės aktų pokyčius, pateikiamas adresu https://edpb.europa.eu/system/files/2021-08/edpb_statementondga_19052021_lt.pdf.
- J) 2021 m. birželio 18 d. priimta EDAV ir EDAPP bendra nuomonė 05/2021 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas), pateikiama adresu https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpbedps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-52021-proposal_lt.
- J) 2021 m. vasario 10 d. priimta EDAPP nuomonė 01/2021 dėl pasiūlymo dėl Skaitmeninių paslaugų akto, pateikiama adresu https://edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/opinions/digital-services-act_en.
- J) 2021 m. vasario 10 d. priimta EDAPP nuomonė 02/2021 dėl pasiūlymo dėl Skaitmeninių rinkų akto, pateikiama adresu https://edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/opinions/digital-services-act_en.
- J) 2020 m. birželio 16 d. priimta EDAPP nuomonė 03/2020 dėl Europos duomenų strategijos, pateikiama adresu https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-06-16_opinion_data_strategy_en.pdf.
- J) 2020 m. lapkričio 17 d. priimta EDAPP preliminari nuomonė 8/2020 dėl Europos sveikatos duomenų erdvės, pateikiama adresu https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-11-17_preliminary_opinion_european_health_data_space_en.pdf.